

ЎЗБЕКИСТОНДА ТАДБИРКОРЛИК ФАОЛИЯТИ ВА УНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ ИЖТИМОЙ-ИҚТИСОДИЙ АҲАМИЯТИ

**Джамолов Ўткир Илхомович, и.ф.ф.д.,
доцент – Jizzax politexnika instituti.**

Аннотация. Мақолада кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришга Давлатимиз раҳбарининг эътибори, тадбиркорлик фаолияти ва уни ривожлантиришнинг ижтимоий-иқтисодий аҳамияти ҳақида фикр юритилган.

Калит сўзлар: Кичик бизнес, тадбиркорлик, ишбилармонлик, мотивация, рақобатбардошлик, ижтимоий, иқтисодий аҳамият.

Аннотация. В статье рассматривается внимание главы государства к развитию малого бизнеса и частного предпринимательства, предпринимательская деятельность и социально-экономическое значение ее развития.

Ключевые слова: Малый бизнес, предпринимательство, предпринимательская деятельность, мотивация, конкурентоспособность, перспективность, экономическая значимость.

Annotation. The article reflects on the attention of the head of state to the development of small business and private entrepreneurship, on entrepreneurial activity and the socio-economic importance of its development.

Key words: Small business, entrepreneurship, business, mativasia, competitiveness, ijtimoy, economic importance.

Кучли рақобат муҳитининг шаклланиши тадбиркорлик фаолиятига ҳам ўзининг таъсирини ўтказган ҳолда мамлакатимизда экспорт салоҳиятини қўллаб-қувватлаш, импортни камайтириш масалалари соҳа олдида турган долзарб ва ўз ечимини кутаётган вазифалардан бири ҳисобланади. Шу боис, тадбиркорлик фаолиятини барқарор ривожланишида республикамизда тадбиркорлик фаолиятини ривожлантиришнинг мотивациявий омиллар таъсирида ривожланиш услубиятини ишлаб чиқишдан иборат.

Иқтисодий ривожланишнинг юқори суръатларини таъминлаш шароитида тадбиркорлик фаолиятини ривожлантириш, мазкур фаолиятни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш тизими самарадорлигини ошириш ва уларнинг ривожланишида мотивациявий омиллар таъсирини кучайтиришнинг илмий-услубий асосларини ишлаб чиқишни талаб этмоқда.

Шу жиҳатдан, республикамизда тадбиркорлик фаолиятини мотивациявий омиллар таъсирида ривожлантириш ва уни самарали бошқарув тизимини такомиллаштиришга жорий этиш бугунги куннинг муҳим ва долзарб масалаларидан бири ҳисобланади.

Ўзбекистонда тадбиркорлик фаолиятини ривожлантириш муаммолари, шу жумладан, тадбиркорлик фаолиятини ривожлантириш ва бошқариш жараёнини ўрганиш бўйича кўпгина олимлар томонидан илмий тадқиқот ишлари олиб борилган.

Умуман олганда тадбиркорлик фаолиятини ташкил этиш ва ривожлантириш борасида илмий изланишлар олиб борган соҳа олимлари асосан ўз қарашларини тадбиркорлик фаолиятини ташкил этиш ва бошқаришга катта аҳамият берганликларини таъкидлаб ўтиш лозим.

Ўзбекистонда тадбиркорлик фаолиятини мотивацион омиллар таъсирида ривожлантириш ва самарали бошқаришни ташкил этиш орқали маҳсулот ишлаб чиқариш кўламини кенгайтириш, тадбиркорлик фаолиятидаги муаммоларни бартараф этиш орқали тадбиркорлик фаолиятини бошқариш тизимини ривожланишида кенг имкониятлар очиб беради.

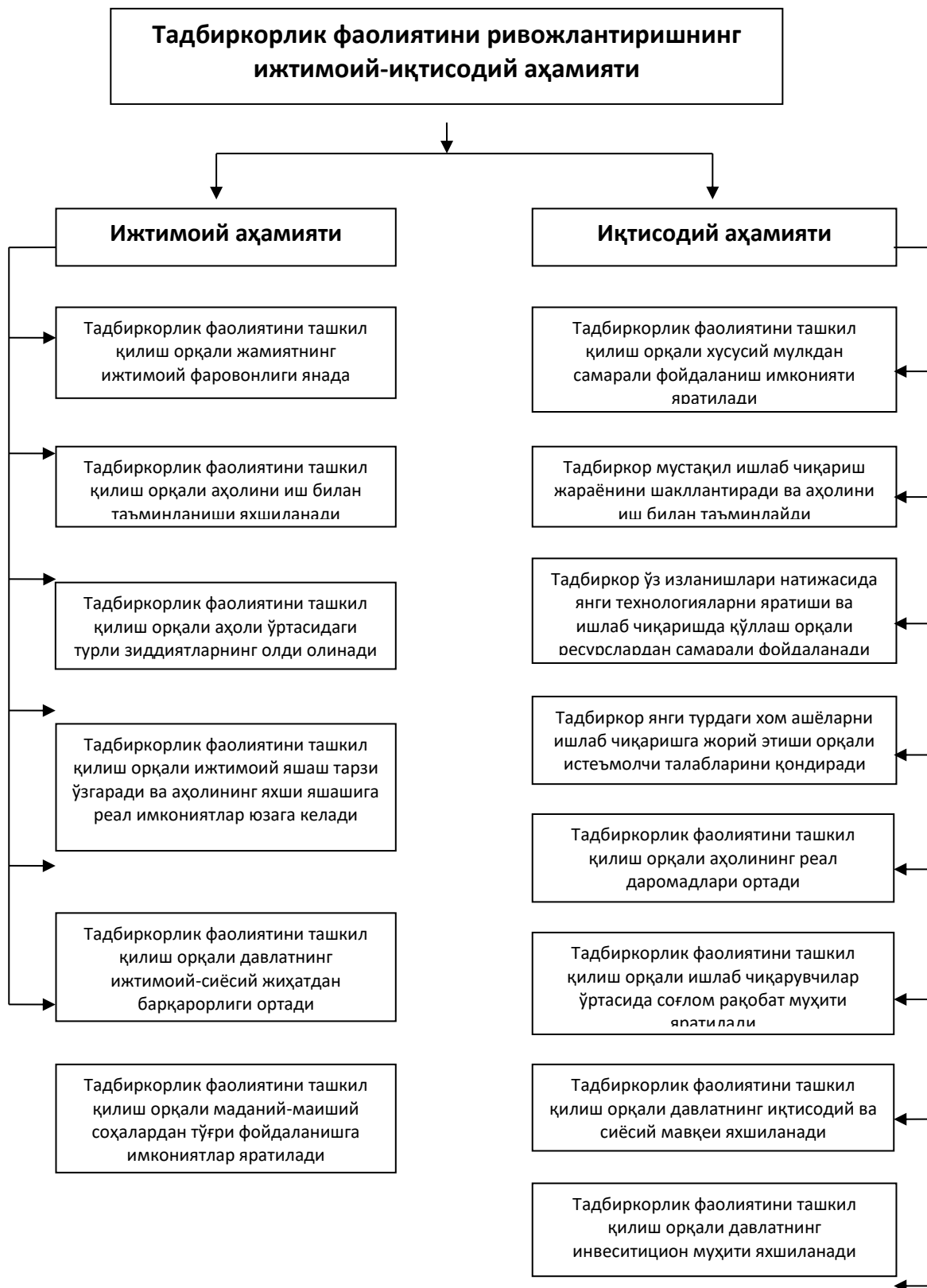
Дарҳақиқат, мамлакатимизнинг барча ҳудудларида тадбиркорлик фаолиятини тўғри ташкил этиш, уларга қулай имконият ва шарт-шароитлар яратиш, тадбиркорлик фаолиятига эркинлик бериш, турли тўсиқ ва бошқарув органлари аралашувини бартараф этиш иқтисодиёт олдидаги ўз ечимини кутаётган вазифалардан ҳисобланади.

Бозор муносабатлари барқарор ривожланаётган бир даврда тадбиркорлик билан шуғулланувчи иқтисодий фаолият субъектларининг ишлаб чиқаришни ташкил қилишга йўналтирилган мустақиллиги, доимий фаоллиги ва ўз фикрига асосланган ташаббускорлиги ижтимоий-иқтисодий ҳолат такомиллашувини ифодалайди.

Тадбиркорлик фаолияти ва унинг асосий мақсади – ўз фаолияти натижасида тадбиркорлик даромади ёки фойда олиш учун моддий ёки бошқа неъматлар ишлаб чиқариш ва бозорда истеъмолчилар талабини қондиришдан иборат. Шунингдек, тадбиркорлик фаолиятини ривожланиши натижасида жойларда янги иш ўринларини яратиш, давлат ва маҳаллий бюджетга солиқ тўлаш йўли билан иқтисодий ва ижтимоий вазифаларни бажариш ҳисобланади.

Мамлакатимизда тадбиркорлик фаолиятини ривожлантиришнинг ижтимоий аҳамияти асосан қуйидагилардан иборат:

□ Тадбиркорлик фаолиятини ташкил қилиш орқали жамият аҳолисининг ижтимоий фаровонлиги янада ортади;

1-чизма. Тадбиркорлик фаолиятини ривожлантиришнинг ижтимоий-иқтисодий аҳамияти⁴.

⁴ Муаллифнинг илмий-тадқиқотлари асосида тайёрланган

- Тадбиркорлик фаолиятини ташкил қилиш орқали аҳолини иш билан таъминланиши яхшиланади, яъни янги иш ўринлари яратилади;
- Тадбиркорлик фаолиятини ташкил қилиш орқали аҳоли ўртасидаги турли зиддиятларнинг олди олинади;
- Тадбиркорлик фаолиятини ташкил қилиш орқали ижтимоий яшаш тарзи ўзгаради ва аҳолининг яхши яшашига реал имкониятлар юзага келади;
- Тадбиркорлик фаолиятини ташкил қилиш орқали давлатнинг ижтимоий-сиёсий жиҳатдан барқарорлиги ортади;
- Тадбиркорлик фаолиятини ташкил қилиш орқали маданий-маиший соҳалардан тўғри фойдаланишга кенг имкониятлар яратилади.

Тадбиркорлик фаолиятини ривожлантиришнинг иқтисодий аҳамияти ҳам юқори бўлиб, у қуйидагилардан иборат:

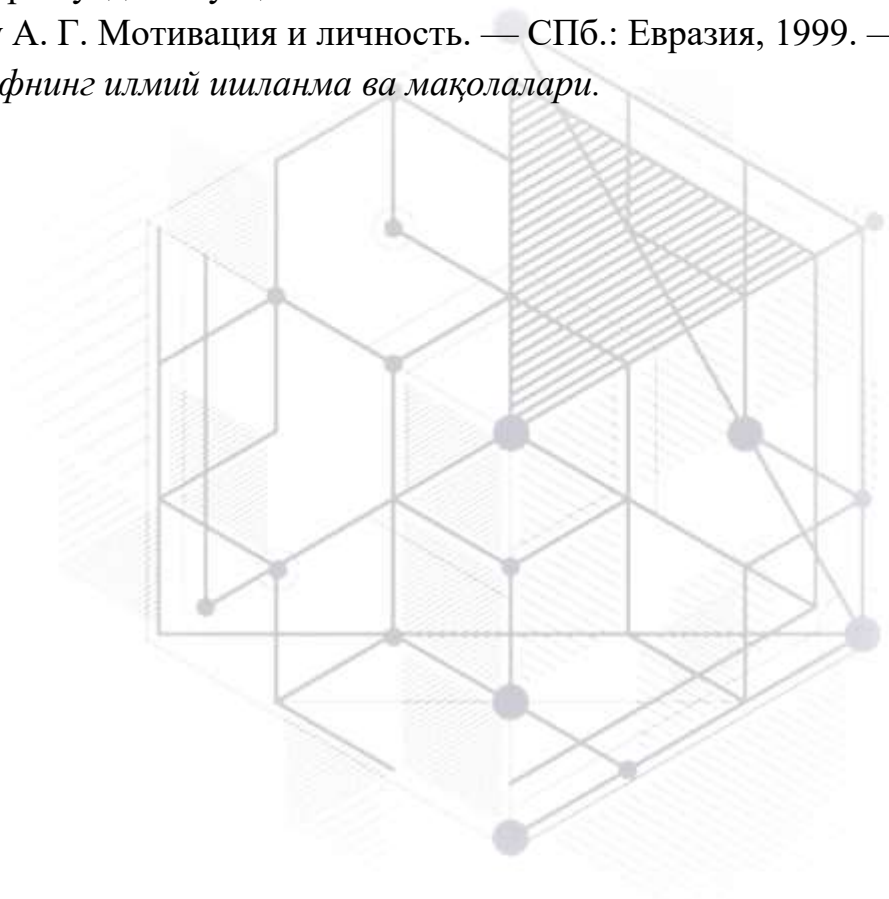
- Тадбиркорлик фаолиятини ташкил қилиш орқали хусусий мулкдан самарали фойдаланиш имконияти яратилади;
- Тадбиркор мустақил ишлаб чиқариш жараёнини шакллантиради ва аҳолини иш билан таъминлашда иштирок этади;
- Тадбиркор ўз изланишлари натижасида янги технологияларни яратиши ва ишлаб чиқаришда қўллаш орқали мавжуд ресурслардан самарали фойдаланишга доимо ҳаракат қилади;
- Тадбиркор янги турдаги хом ашёларни ишлаб чиқаришга жорий этиши орқали истеъмолчи талабларини қондиришга ҳаракат қилади;
- Тадбиркорлик фаолиятини ташкил қилиш орқали аҳолининг реал даромадлари ортади ва яшаш тарзи ўзгаради;
- Тадбиркорлик фаолиятини ташкил қилиш орқали ишлаб чиқарувчилар ўртасида соғлом рақобат муҳити яратилади ва истеъмолчи ўртасида маҳсулотларни эркин танлашга шароит яратилади;
- Тадбиркорлик фаолиятини ташкил қилиш орқали давлатнинг иқтисодий ва сиёсий мавқеи яхшиланади;
- Тадбиркорлик фаолиятини ташкил қилиш орқали давлатнинг инвестицион муҳити яхшиланади ва инвесторларнинг қизиқиши ортади.

Бизнинг фикримизча, тадбиркорликни ривожлантиришнинг ижтимоий ва иқтисодий аҳамияти юқори бўлиб, ҳар тадбиркор барча соҳаларда ҳам обрў-эътиборга эришиш учун жамият олдидаги манфаатларни ўз манфаатидан устун деб билиши ҳамда ўзининг барча имкониятини бошқарув жараёнига тўғри татбиқ эта олганда яхши натижаларга эриша олади.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати:

1. 2024 йил 20 августдаги Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг мамлакатимиз тадбиркорлари билан очиқ мулоқот шаклида ўтказилган учрашувдаги нутқи.
2. Маслоу А. Г. Мотивация и личность. — СПб.: Евразия, 1999. — 478 с.
3. *Муаллифнинг илмий ишланма ва мақолалари.*

JizPI